No. 21. Drie en dertigste Jaargang. (Tweede Kwartaal.) 1885.

DE BAZUIN.

Stemmen uit de Christelijke Gereformeerde Kerk in Nederland.

(Ten voordeele der Theologische School te Kampen.)

Joël II Ia, Blaast de Bazuin!

Vrijdag, 22 Mei 1885.

Wat roept gij tot mij: Zeg den kinderen Israël dat zij voorttrekken. Ex. 14 : 14.

Dit Blad wordt wekelijks, des Vrijdags, uitgegeven. Abonnementsprijs, per drie maanden, franko per post, door geheel het Rijk *f* 1.50. Voor Oost-Friesland en Amerika *f* 1.75. Voor Zuid-Afrika *f* 2.—. Abonnementen buiten het Rijk moeten per kwartaal vóóruit worden betaald. Prijs van afzonderlijke nummers 12½ cent.

UITGEVER:
H. BULENS,
WINTERSWIJK.

Prijs der advertentiën van 1—10 regels *f* 1.—; elke regel meer 10 cts. Boekhandelaars-advertentiën 3/2 maal. — Advertentiën en bestellingen gelieve men op werkdagen **vrachtvrij** te adresseeren aan den Drukker **Laurens van Hulst** te Kampen; Kerk- en Schoolnieuws, benevens in te zenden Stukken en ter recentie bestemde werken aan de Redaktie te Kampen.

Pinksteren.

Looft den Geest! Hij zal niet wijken
Van de Kerk, met bloed gekocht.
Zijn nabijheid zal steeds blijken,
Hoe de vijand woeden mocht!
Vreest niet, o gezochte schapen,
Vrees niet weergebonden ziel
Zoo de nacht u overviel!
Zou de Geest des Heeren slapen?
Waakt Hij, schoon geen oog Hem ziet
Voor de kleine kudde niet?

Geest der kennis, Geest der waarheid,
Der genade, der gebeen!
Leer ons wandlen bij uw klaarheid,
In de heilberborgenheen!
Doe ons Abba Vader bidden,
Zeggen Jezus onzen Heer,
Geven Ai in alles de eer!
Zweef in der Gemeenten midden,
Om te heiligen de offerand
Van hun hart en mond en hand!

(Stem en Snaren.)

Kerkelijke en Gemeentelijke Berichten, enz.

EXAMENS
DER
Theologische School.

Het Docenten-Kollege maakt belanghebbenden bekend, dat, blijkens het vorige bericht der Kuratoren, zoo de Heere wil, de examens in de *Letteren en Theologie* A & B, zullen afgenomen worden *Dinsdag 7 Juli a. s. en volgende dagen.*

De Kuratoren-Vergadering begint gewoonlijk met het onderzoek in de Letteren.

Zij die elders gestudeerd hebben, en zich voor het Litterarisch examen wenschen aan te geven, zullen *Testimonia*, in de daartoe bepaalde vakken, kunnen verkrijgen bij de *Overgangs-examens*, te houden *Dinsdag 30 Juni* te voren.

Namens het Doc.-Koll.,
M. NOORDTZIJ, Rector.
C. MULDER, Secr.

Kampen, 11 Mei '85.

GEDENK DEN HEIDENEN OP HET PINKSTERFEEST.

(PINKSTERCOLLECTE.)

Want u komt de belofte toe, en uwen kinderen, en allen, die daar verre zijn, zoo velen als er de Heere, onze God, toe roepen zal. HAND 2:39

Tenzij men het opzettelijk doe, kan men op het Pinksterfeest de toebrenging der heidenen niet nalaten te gedenken. Alles roept op dit feest om den armen heiden in onze *gebeden* en met onze *gaven* te gedenken. Zie die groote schare van Joden en Jodengenooten, oorspronkelijk heidenen, die de getuigen zijn van de uitstorting des Heiligen Geestes, en tot wie Petrus zijne merkwaardige rede richt. Het is een bonte, sterkgekleurde staalkaart van alle volken dergenen die onder den hemel zijn. Parthers, en Meders, en Elamieten, en die inwoners zijn van Mesopotamië, en Judea, en Kappadocië, Pontus en Azië, en Phrygië, en Pamphylië, Egypte en de deelen van Libye, hetwelk bij Cyrene ligt, en uitlandsche Romeinen, beide Joden en Jodengenooten, Kretensen en Arabieren. Het zijn de vertegenwoordigers van alle volken der toen bekende wereld, die hier naar luid van de profetie, zeker niet zonder 's Heeren leiding en aandrijving toestroomen tot Zion.

Dit feit alleen doet ons zien, het Pinksterfeest is het feest van de toebrenging der Heidenen. De verhoogde Middelaar verzamelt op dit feest door zijn Woord en Geest de eerstelingen uit de heidenwereld, die het onderpand zijn van den grooten oogst.

Maar er is meer. Petrus bewijst in zijne rede, dat, moge hij de wijze van de toebrenging der heidenen nog niet in alles klaarlijk inzien, het hem toch duidelijk is, dat de belofte Gods van de vergeving der zonden en de uitstorting des Heiligen Geestes niet alleen Israël, maar ook den heidenen geldt. Immers zoo spreekt hij tot de verslagenen van harte: »Want u komt de belofte toe, en uwen kinderen, *en allen die daar verre zijn*, zoovelen als er de Heere, onze God, toe roepen zal."

Zij die daar verre zijn, zijn ook naar Paulus' woord, Efeze 2:17, de heidenen, die, wat hunne verhouding tot God en Christus aangaat, tegenover de Joden stonden, die als verbondsvolk konden gezegd worden *nabij te zijn*.

Genoeg, dunkt ons, ten bewijze, dat men, tenzij opzettelijk, op het Pinksterfeest van de toebrenging der heidenen niet zwijgen kan noch mag. Maar welke Christen, welk in waarheid van God geroepen Evangeliedienaar kan opzettelijk nalaten den nood der heidenen te gedenken. Hoe zou hem èn de belofte des Heeren en zijn absoluut bevel, èn het voorbeeld der apostelen en dat der Kerk van alle eeuwen veroordeelen, daar dit alles hem toeroept: gedenk den armen heiden in den krijtenden nood zijner ziele voor de eeuwigheid.

Daarom kan de vraag niet meer zijn, of onze Kerk roeping heeft naar vermogen aan de Buitenlandsche zending te arbeiden; daarom moeten wij ons door teleurstellingen en geringe uitkomsten van onzen arbeid niet laten terughouden of doen verslappen.

De Heere heeft het niet aan onze keuze gelaten, al dan niet den heidenen het Evangelie te brengen. En de vlucht, de uitkomst der zending is niet naar getalen en binnen een zeker getal jaren te berekenen. Men lette op den gang van het Koninkrijk Gods in de geschiedenis. Hoe schijnbaar tragelijk is het voortgegaan gedurende de bijna 19 eeuwen; nog geen vierde van de bewoners der aarde belijdt den eenigen Naam onder den hemel, en hoe weinigen doen het in waarheid. Zeker, er zijn in de geschiedenis der zending, ook der nieuwere zending, verblijdende voorbeelden van krachtige en spoedige overwinningen door het Evangelie op de heidenwereld behaald — men denke aan de Zuidzee-eilanden — maar dit zijn uitzonderingen. Dezelfde Broedergemeente die in de West-Indië zoo velen tot het christendom bracht, hoe lang moest zij onder de Groenlanders arbeiden, eer zij haar eerste vrucht zag.

Het is waar, onze Kerk heeft in de Oost-Indië nog niet wat men eene zuivere heidenzending noemt, de arbeid onzer Zending strekt zich ook uit tot de Europeanen en gelijkgestelden. Maar is dit toevallig? Heeft zich de Zendingscommissie in de keuze der plaatsen Batavia en Soerabaia niet laten leiden door wenken en aanwijzingen haar in den weg van onderzoek en gebed gegeven? Bovendien wordt er op beide plaatsen door prediking en scholen onder de Inlanders, Mohammedanen en Chineezen gearbeid. Beide gemeenten, vooral die te Soerabaia, bewijzen met de daad zendingsgemeenten te zijn. En weldra hopen wij, zal br. VAN ALPHEN een station krijgen, waar hij zich meer geheel aan de heidenzending kan wijden.

Wanneer wij dit meer bizonder van onze zending opmerken, dan geschiedt dit geenszins, omdat wij vreezen dat onze gemeenten en de zendingsvrienden in het gemeen, zich door zekere bedenkingen zouden laten terughouden onzen zendingsarbeid te blijven steunen, maar om, wie het mocht behoeven, omtrent ons werk in te lichten. Neen, wij hebben geene redenen tot klagen. De giften voor onze zending zijn nog steeds klimmende, ook de gemeenten in Noord-Amerika bleven ons belangrijk steunen. Onze uitgaven, ook de buitengewone uitgaven, nu weer door de ernstige en kostbare ziekte van br. HUIJSING en zijne Echtgenoote veroorzaakt, zijn toegenomen.

Maar ons oog is op den Heere, die ons tot nu toe niet beschaamde, en het zeker op het a. s. Pinksterfeest ook niet doen zal.

Toch mogen wij niet nalaten onze predikanten, kerkeraden en gemeenteleden, met alle vrienden der zending en alle vereenigingen op te wekken, blijft, waar gij bidt »Uw Koninkrijk!" met uwe gaven niet achter. Draagt met blijmoedigheid naar uw vermogen bij tot het werk des Heeren. Gedenkt op het Pinksterfeest die millioenen heidenen. De Heere wil ook door uwe gaven zijn werk voortzetten, en wij zullen niet afgunstig zijn, maar ons verheugen, als er ook eene gave voor die nabij zijn, voor Israël, Gods oude volk, overblijft.

Namens de Zendingscommissie:
J. H. DONNER.
Zendingsdirector

Provinciale Vergadering te Utrecht

Donderdag 28 Mei, voormiddags ten 10 ure.

M. VAN MINNEN,
Prov. Corr.

—

PROVINCIALE VERGADERING

van Friesland te Leeuwarden, 27 dezer. Daags te voren vergadering aldaar der verschillende Commissiën; aanvang telkens te half tien ure.

J. VAN ANDEL,
prov. Corr.

—

De Prov. Synode van Noord-Holland

zal, zoo de Heere wil, gehouden worden te Haarlem, op *Dinsdag den 2n en Woensdag den 3n Juni a. s.*

Op de Agenda zijn 3 *en* 4 *Juni* aangegeven, maar op verzoek van den Kerkeraad te Haarlem zijn de vergaderingen één dag vroeger gesteld.

L. NEIJENS, Prov. Corr.

Amsterdam, 15 Mei '85.

—

DE KLASSIS STADSKANAAL

bijgestaan door de Prov. Deputaten, heeft in hare vergadering van heden geëxamineerd en tot de Heilige Bediening toegelaten de Heer *E. Buurma*, Theol. Kandidaat, beroepen te Onstwedder-Mussel.

H. OP 't HOLT, Scriba.

Stadskanaal, 6 Mei '85.

—

DE CLASSIS WINSCHOTEN

heeft in hare laatste vergadering tot Class. Correspondent en Penn., in de plaats van wijlen H. Sijpkens verkozen: Ds. *J. Bult* te Meeden.

W. PERA, Scriba.

—

BROUWERSHAVEN, 12 Mei 1885. Tot groote teleurstelling der gemeente en velen buiten haar, heeft onze algemeen geachte leeraar de roeping naar Colijnsplaat aangenomen. We hopen echter den Heere te zwijgen en te bidden dat Hij spoedig ons in den weg van Zijn voorzienigheid een anderen dienstknecht schenke.

C. SLAGER, Scriba,

—

PUTTERSHOEK, 14 Mei 1885. Heden morgen na het eindigen der Godsdienst, maakte onze beminde Leeraar Ds. C. J. Eckhardt, de Gemeente bekend, eene roeping te hebben ontvangen van de Gemeente te Haamstede.

De hoop en bede van Kerkeraad en Gemeente is, dat het 's Heeren wil en weg zij, dat hij nog lang onder ons zal mogen blijven arbeiden.

Ten vorige jare werd door hem alhier een Zondagschool tot stand gebracht, welke door meer dan 200 kinderen wordt bezocht, en zoo zeer in bloei toeneemt, dat ook velen buiten de Gemeente, wenschen dat hij in ons midden zal blijven.

Namens den Kerkeraad,
C. BARENDREGT, Oudl.

—

ST. ANNA PAROCHIE, 15 Mei 1885. Te midden der kennelijke blijken van 's Heeren liefde, welke onze Gemeente mag genieten, werd zij voor eenige dagen beproefd, doordien onze geliefde Leeraar, Ds. H. Alting, een beroep van de Gemeente te Geesteren en Gelselaar had ontvangen.

Niettegenstaande de gewone spanning waarin betrokkene Leeraar en Gemeente in zulk een tijd verkeeren, werden zij Zondagmorgen verblijd, doordien ZWEerw. de Gemeente bekend maakte: Ik blijf bij u.

Des Heeren zegen bevestige dat besluit voor Leeraar en Gemeente en verblijde hun.

Namens den Kerkeraad,
R. HEMMES.

—

MAKKUM. Nadat wij Donderdagavond door onzen Eerw. Consulent, Ds. Goslinga van Bolsward, gewezen waren op Hand. 1:13: op de eerste roeping en wellicht in dien zin door de eerste Christen Gemeente; mochten ook wij, als Chr. Ger. Gemeente, door Gods goedheid zoover gebracht zijnde, onze eerste roeping uitbrengen Uit een daartoe voorgesteld 2tal predikanten, namelijk: Ds. Tibben van Blija en Ds Bouma van Driezum, viel het lot (op Mathiam en werd Hij met algemeene stemmen tot de elf Apostelen gekozen) Het lot of de stemming door ons uitgebracht, viel op Ds. Bouma van Driesum; zoodat hij met de grootste meerderheid van stemmen tot herder en leeraar onzer gemeente gekozen en beroepen werd. God die Alwetend is en weet wat in dezen het nuttigst en noodigst is voor leeraar en gemeente, en waardoor Zijn naam het meest verheerlijkt wordt, zegene daartoe ook deze roeping.

Namens den Kerkeraad,
D. V. D. VEEN, Scriba.

—

HOORN, 14 Mei. Op Hemelvaartsdag werd na gehouden prediking en bidstond, onder leiding van onzen Consulent Ds. H. G. de Jonge van Enkhuizen, uit een tevoren gemaakt drietal met meerderheid van stemmen tot herder en leeraar dezer gemeente gekozen, Ds. C. A. L. John te Zwartewaal. Schenke de Heere hem licht en wijsheid, opdat hij eene Hem welbehagelijke keuze moge doen en wij spoedig mogen hooren: ik kom tot u.

Namens den Kerkeraad,
H. HEKKERT, Scriba.

—

BOEGRAVEN, 18 Mei '85. Met 59 van de 63 uitgebrachte stemmen, is alhier beroepen: Ds K B. van Diemen, van Monster.

Worde deze onze poging — waar we reeds enkele malen, soms tegen alle gegronde verwachting in, teleurgesteld werden — met een gunstigen uitslag bekroond!

Namens den Kerkeraad,
W. BATELAAN, Scriba.

—

KOLIJNSPLAAT, 13 Mei '85. Tot onze innige blijdschap mogen wij melden: Ds. H. J. Schoolland heeft onze roeping aangenomen.

Namens den Kerkeraad,
C. M. DOUW.

—

BOLNES, 17 Mei 1885. Heden avond werd de gemeente zeer verblijd doordien onze algemeen geachte leeraar, Ds. A. v. d. Zanden, op 't onverwachts de gemeente bekend maakte dat hij voor de roeping naar Alblasserdam zou bedanken. Treffend was het ons, toen hij zich bij vernieuwing in 't gebed der gemeente aanbeval, daarna werd hem biddend toegezongen Ps. 134:3, en mogen wij hierbij wel zeggen: wat zullen wij den Heere vergelden voor deze weldaden ons bewezen.

Dat 's Heeren zegen dan ook kennelijk op leeraar en gemeente ruste, en dat ook de Heere spoedig de gemeente te Alblasserdam den man Zijns raads schenke, dat zij onze bede.

Namens den Kerkeraad,
G. KAMSTEEG.

—

RIJSSEN. Onze beroepen leeraar Ds. A. Hazevoet werd den 17 Mei des voormiddags in zijn dienstwerk alhier bevestigd door Ds. Noordtzij Docent aan de Theologische School te Kampen met eene rede over Hand. 4 : 29 eerste en laatste gedeelte.

Des namiddags deed Ds Hazevoet zijne intrede in de gemeente naar aanleiding van Joh. 1 vs. 22b en 23a. Beide keeren was eene talrijke schare tegenwoordig.

Wij betuigen bij deze onzen dank aan heeren Predikanten en Studenten voor hunne diensten aan onze gemeente in den vakanten tijd bewezen.

Namens den Kerkeraad,
D. J. KRAA, Scriba.

—

Ontvangen voor de Zending.

Van een onbekenden gever, met het bijschrift: „Ten tegenbewijze van enkelen die vooronderstellen: de Uitwendige Zending is niet uit God" . . . . . *f* 25.00

B. J. C. G. DE MOEN,
Doesborgh, 19 Mei 1885. Penningm.

—

Ontvangen voor de Theol. School.

Van de Gem. te	Delfzijl	*f* 25.62⅝
„	Appingedam	„ 23.11
„	Garrelsweer	„ 19.97⅝
„	Ten Post	„ 16.—
„	Stedum	„ 10.03
„	't Zandt	„ 20.95
„	Spijk	„ 26.25
„	Bierum	„ 14.56
„	Siddeburen	„ 10 81
„	't Schild	„ 5.26⅝
„	Nieuwwolde	„ 5.75
„	Woldendorp	„ 2.66⅝
Gift van W. B. te Bierum		„ 2.50
Gift, gevonden in 't kerkzakje te Spijk		„ 25.—

Van de Gem. te Strijen	f 1.50
„ Oost-Barendrecht	„ 3.—
„ Dordrecht (Kuipersh.)	„ 14.—
„ Leiden (Hooigr.)	„ 35 17
„ Mildam	„ 7.75
„ Middelburg P. S.	„ 25.—
„ Vlissingen	„ 6.—
„ Kamperland	„ 8.30
„ Meliskerke	„ 1.65
„ Schoondijke	„ 13.58
„ Rotterdam	„ 80.69
„ Schoonhoven	„ 12.80
„ Gouda	„ 13.11
„ Bolnes	„ 8.—
„ Blijswijk	„ 2.20
Van de Gem. te Baarland	f 7.60

J. NEDERHOED, Penningm.

Middelstum, 19 Mei 1885.

Ontvangen voor de Uitbreiding der Theol. School.

De volgende jaarlijksche bijdragen.

Cl. Heerenveen.

Class. Collect. Corresp. Ds. A. W. Nijenhuis te Mildam.

Mildam.

W. Bultsma	f 2.—
K. P. de Jong	f 1.—
Chr. Jongd. Vereen.	„ 6.—
Wed. W. A. Nijenhuis	„ 2.—
Andries W. Nijenhuis	„ 2.—
J. M. Tromp	„ 0.50
G. T. Woudstra	„ 2.50
P. J. Heida	„ 2.—
J. H. Hielkema	„ 1.—

Wolvega.

J. F. ten Hoor	„ 2.—
E. J. Kuipers	„ 1.—

J. NEDERHOED, Algem. Thes.

Middelstum, 19 Mei 1885.

Zending onder Israël.

Van N. N. uit Leiden	f 2.50
Van denzelfden ontvangen voor „Filippus" f1.50, en voor de Bijbeltent f 1.—.	
Door Ds. Bult, Meeden, Dankoffer van een Zuster der gem. te N. Beerta	„ 2.50
Door D. Reijke te Utrecht, van de 2e Ver. der Chr. Geref. Jongel.-Ver. „Samuel" aldaar	„ 5.—
Door Ds. Nijenhuis, te Britzum, gevonden in het Kerkzakje	„ 2.50

Wordt op het aanstaande Pinksterfeest voor de Heidenen gecollecteerd, en hopen we van ganscher harte, dat de gaven der liefde in ruime mate mogen toevloeien, het is een voorrecht, dat Joden en Jodengenooten daarom niet behoeven te worden vergeten. En op dit feest èn op andere tijden kunnen onze Christelijke offers voor hen worden afgezonderd; hetwelk dan ook gedurig geschiedt, en o.a. uit deze opgaven bij vernieuwing, weer blijkt.

Dat de krachtdadige werking des Heiligen Geestes onder Israël en de volken zich in ruime mate doe gevoelen!

E. KROPVELD,
Secr.-penningm.

Schriftbeschouwing.

PAULUS IN CORINTHE.

1 Cor. 2 : 1.

> En ik, broeders! als ik tot u ben gekomen, ben niet gekomen met uitnemendheid van woorden, of van wijsheid, u verkondigende de getuigenis van God.

II.

Bij dit demoedig optreden paste zeer schoon de eenvoud zijner predikwijze.

Er werd in Paulus voordracht iets gemist. Niets was er in, dat naar een jachtmaken op schoone woorden of naar vertoon van diepzinnige wijsheid zweemde. Door zulke kunstmiddelen heeft Paulus Corinthe niet willen winnen. Dat liet hij over aan hen, die den troost niet hebben, dat Gods kracht voor hen werkt. 't Zij hij sprak in de huizen, 't zij in het openbaar, steeds trad hij op als gezant, nooit als redenaar of wijsgeer. Eene boodschap bracht hij, te verheven, om schooner te kunnen gemaakt, en te ernstig, om in praal van woorden medegedeeld te mogen worden. Het zou verdenking baren, wilde men haar door schoone woorden aanprijzen. Laat de zon zien, maar schilder ze niet. Een feit heeft hij verkondigd, geen begrip, aan de school ontleend. Daarom heeft hij, van zins om zijn gehoor te overtuigen, zijne toevlucht niet genomen tot de redeneerkunst, gelijk de prediker van een begrip dit genoodzaakt is te doen. Hoe zou hij er ook zijne toevlucht toe nemen?

Een begrip laat zich redeneerkundig bewijzen, niet eene boodschap gelijk de zijne, aan wier inhoud geene wet der noodzakelijkheid, maar een besluit der goddelijke vrijmacht ten grondslag ligt. Hier voert Hij alleen het bewijs, die de boodschap afgezonden heeft. Paulus zelf is niet door spreektrant en bewijsrede overtuigd, maar door de kracht Gods; zoo wil hij ook Corinthe overtuigd zien. Aan God laat hij het over om het bewijs te voeren in betooning des Geestes en der kracht. Niet hij behoeft te bewijzen; dat doet God, die Zijn eigen pleitbezorger is. Niet hij behoeft door beweeglijke woorden harten te ontsluiten; dat ware een onheilig dringen in het werk des Geestes geweest. En waarlijk door alzoo te handelen verzoekt hij God niet, maar eert hij Hem veeleer. Hij weet dat hij Gods getuigenis, niet zijne denkwijs verkondigt, en dat God hem gezonden heeft om dit getuigenis te brengen; dat geeft hem recht om te zeggen: o God! overtuig Gij.

Ook weet hij dat zijne kunst slechts schaden zou. Voorzeker, vrucht zou eene schitterende of wijsgeerige prediking in Corinthe opleveren, maar welke? Diepzinnige redeneering, spitsvondige sluitredenen, hoogdravende bespiegelingen, ongetwijfeld, zij zouden het verstand der toehoorders bedwelmd, en hun oordeel gevangen hebben genomen. Schoon gevormde volzinnen, treffende wendingen, roerende stembuigingen, zij zouden, vooral in Corinthe, waar men dweept met het schoon, en ras tot hartstochtelijkheid bewogen is, het hunne hebben gedaan. Een geloof zou allicht zijn gewekt; men zou zich met het kruis verzoend hebben, wegens de schoonheid der windselen, waarin het verborgen, en den rijkdom der gedachten, waaronder het bedolven werd. Maar het geloof, door deze middelen gewekt, zou in een onzuiveren bodem wortelen. Op een bodem namelijk, waar wel het zaad van menschenvergoding en wijsheidshoogmoed welig groeit, maar ook niets meer. Stel u Paulus voor als wijsgeer, eilieve, rustte dan niet de gansche overtuiging van de waarheid des evangelies op Paulus, op de juistheid van zijne redeneering? Of als redenaar, verklaarde zich het geloof dan niet uitsluitend uit de overmacht van het talent op zwakkere geesten, die voor het schoon gevoelig zijn, en geen weerstand kunnen bieden aan de woorden? Waarlijk, door logika en genialiteit kan men eene partij, eene school om zich henen vormen, maar daarmede juist heeft men de deur geopend voor de vrije bewegingen van een vleeschelijken zin. Nu toch wordt niet de prediking, maar de prediker alles; met hem staat of valt men; terwijl het kenmerk des Geesteswerking juist hierin bestaat dat men den prediker en de predikwijs uit het oog verliest, maar door Christus gevangen genomen, zich in Hem verdiept, ja verliest. Het menschelijk gewerkt geloof blijft in het menschelijke hangen; dan hoort men elk den prediker prijzen, van wien men zijn geloof ontving, hoe schitterend, hoe klemmend hij over het kruis wist te spreken. Elk trekt voor zijn eigen prediker partij, deze voor Paulus, de ander voor Apollos; 't is geen wonder, want van de teilloosheid des predikers hangt eigen geloofszekerheid af, en des predikers roem brengt roem over zijne discipelen. Men voegt zich zelven toe aan zijnen prediker, ik ben van dezen, en ik ben van genen; zoo hoort men spreken, en ook dat is zeer natuurlijk; wie zelf geene voeten heeft om te staan, moet zich op de schouders van sterkeren werpen; en de plant, die geen wortel in den bodem heeft, moet zich om den steun en voedsel gevenden boom slingeren.

Maar in dien weg komen de twisten, de partijschappen, de secten in de gemeenten Gods; in dien weg krijgt de hoogmoed vrij spel, daar elk zich siert met de redenen van zijnen afgod, hem naspreekt, hem na filosofeert en op zijne gestolene wijsheid niet weinig zich verheft tegenover den armeren broeder, die veel minder weet voorzeker, maar wiens wijsheid ten minste de zijne is. En is de grond, waarin zulk een geloof rust onzuiver, hij is even *wankelbaar* als onrein. Eene zoo gevormde gemeente kan een storm der verzoeking niet doorstaan, noch den storm des twijfels, noch den storm der vervolging. Want als de twijfel oprijst of de redeneerkunde van den prediker wel juist was, zie, dan wordt het in haar rustend geloof geschud; en waarlijk, de twijfel overwint de wereld niet. Of als de ziel des menschen weer tot zich zelve komt, aan de voordracht des predikers gewend wordt, of wel van de bezieling zijner tegenwoordigheid verstoken is, dan valt de vrucht alras van den boom af. Ach, als de stemming des toehoorders zich wijzigt, de zin voor het schoone verstompt de vatbaarheid voor het redeneerkundige afneemt; als de prediker zijne denkwijze wijzigt of eene logische vergissing begaat, of een ander optreedt, woordenrijker, bewijskrachtiger dan hij, zie dan lijdt het geloof, bloot onder menschelijken indruk tot stand gebracht, schipbreuk; de geest, gevangen in de klem van 's predikers redeneerkunde, maakt zich vrij, de ziele, uit de geestelijke dronkenschap ontwaakt, wordt zich zelve weer; het geloof is vergaan. Dat woord van Paulus, „opdat uw geloof niet zou zijn in wijsheid der menschen," vs. 5, bevat eene hoog ernstige waarschuwing aan alle predikers. Aan hen vooral, die het Christendom aanhangers willen verschaffen in stede van het kruis te prediken in al zijne dwaasheid, of die op den zinlijken mensch werken, 't zij op zijne zenuwen, 't zij op zijn schoonheidszin, of wel door hunne geestes overmacht den geest der toehoorders in bezit nemen, hen hun leven mede doende leven, zoodat er voor Gods Geest geene ruimte in hun binnenste overblijft; en zij zelfs zich zelven niet meer zijn. Niemand trachte te doen wat des Geestes is! Eene kunstmatig verkregene winst gaat toch verloren. En waarlijk, dan vooral bestaat er gevaar dat een geloof worde gewerkt, dat in menschen berust, als wij leven in een tijd, dat het bewijs des Geestes ontbreekt. Dan trachten wijsgeer en redenaar Zijne plaats te vervullen, nooit is een tijd rijker aan woorden, dan als hij arm is aan kracht, en rijker aan bewijsvoeringen, dan als hij arm is aan bewijzen.

VAN ANDEL.

Beschouwingen.

AAN EEN VRIEND TE JERUZALEM.

Waarde Vriend!

Eer we in ons kerkelijk leven Amerikaansch zijn geworden, zal het nog wel eens gewinterd en gezomerd hebben. Maar overigens zitten we reeds vol Amerikanisme. Ik weet niet hoeveel Amerikaansche winkels er alleen in Amsterdam zijn. Er wordt veel Amerikaansch spek gegeten en ons brood wordt van Amerikaansch koorn gebakken. Wie geen Amerikaansch horloge op zak heeft is niet op de hoogte van zijn tijd, en zonder Amerikaansch beslag onder de schoenzoolen is men een achterblijver. Van de Schelde tot de Dollard zit Nederland vol Amerikaansche sporen. Deze hebben de eigenaardigheid van veel harder achteruit dan vooruit te kunnen loopen, en een menigte menschen te brengen, waar zij niet wezen willen, en ze te laten staan op een doodpunt in de wildernis.

En wat de geestelijke dingen aangaat, Amerikaansche opwekkingen zijn ons niet geheel vreemd. Amerikaansche geheel-onthouding vindt zelfs, in Christelijke Gereformeerde kringen bijval. Wij zingen vertaalde Amerikaansche opwekkings-zangen en onze predikanten moeten er Amerikaansch en democratisch uitzien, om het vertrouwen der menschen te behouden.

Alleen in het kerkelijke zijn we nog sterk anti-Amerikaansch. Gij weet wat onze Synode in '82 deed met de oorspronkelijke Hollandsche Gereformeerde Kerk in Amerika, omdat deze vrijmetselaars in haar midden heeft. Misschien komt het er dit jaar wel toe om de gemeenschap geheel te verbreken. En dat in Amerika de verschillende kerken elkander erkennen; dat leeraars van verschillende kerken voor elkaâr preeken, gemeenschappelijke meetings en bidstonden houden, zie, dat komt ons zoo verschrikkelijk voor, dat we schier niet begrijpen, hoe zulk een land nog kan blijven bestaan.

Hadden we een weinig meer van het goede dat in het kerkelijke leven van Amerika gevonden wordt, het zou ons, naar mijn bescheiding meening heel wat optrisschen. Maar overigens is het te vreezen dat het Amerikanisme nog heel wat verwarring, armoede en onzedelijkheid ook in Nederland kan teweeg brengen. Amerikaansche handelsgewoonten hebben al zoo wat burgerrecht gekregen. Door de overstelpende voorraad Amerikaansche voortbrengselen van allerlei aard, wordt de markt gedrukt, kwijnt de nijverheid en het ambacht. Komt hier nu nog bij het Amerikaansche geen kinderen stelsel voor gehuwden, het opium-schuiven door dames, regelmatig gebruik van chloraal en morphine, het dansen in Christelijke kringen en al die dwaasheden der hoogere standen, pardon! der rijke lieden, die de nieuwsbladen ons van tijd tot tijd vertellen, dan naderen wij weder met rassche schreden de barbaarschheid.

En misschien is dit wel de gang der beschaving. De beginselen van die uitersten kunnen we nu reeds overvloediglijk waarnemen. Onmenschelijke dierlijkheid en onmenschelijke geestelijkheid zijn de twee uitersten in het hedendaagsche leven. Moord en doodslag, overspel en allerlei onzedelijkheid gaan meer en meer tot de gewone gebeurtenissen van den dag behooren. In onze jeugd droegen fatsoenlijke lieden van beider kunne een snuifdoos bij zich. In de plaats daarvan is nu de revolver gekomen. Men biedt elkander nu een snuifje uit een zesloops, waarbij het ouderwetsche: wel mag het u bekomen, niet te pas komt.

Ontwikkeling en verbastering schijnen, op deze wereld, onafscheidelijk samen te gaan. Naast de strengste toepassing van de kerkelijke tucht worden verschijnselen openbaar, die een bespotting zijn van het Christelijke levensideaal. De herleving der orthodoxie heeft, tot nog toe, op het algemeene maatschappelijke leven geen invloed. De beschaving beschouwt het Christendom als een phase in de menschelijke ontwikkeling, die we achter den rug hebben. En over al deze schrikverwekkende dingen ruischt het woord des Heeren: Wat is er meer aan Mijn wijngaard te doen, hetwelk ik aan hem niet gedaan heb?

De volksregeering is bij ons nog pas aan het opkomen. Kan zij eenmaal het zoover brengen als in Amerika, dan zal het m. i. de vraag zijn, of niet het gemis van vrije, van alle machten buiten zich onafhankelijke kerken, zal maken, dat de kerk der democratie despotiker zijn zal dan de kerk van den Paus.

Steeds de uwen,

GISPEN.

TALEN-WONDER of KLANKEN-WONDER?

III.

> „En zij werden allen vervuld met den Heiligen Geest, en *begonnen te spreken met andere talen*, zooals de Geest hun gaf uit te spreken."
>
> Hand. 2 : 4.

Van groot belang voor de verklaring van het Pinksterwonder, in 't bizonder voor het onderzoek dat ons bezig houdt, is de vraag, of Hand. 2 verklaard moet worden uit 1 Cor. 12 en 14. In naam van eene gezonde uitlegkunde, beantwoorden wij die vraag beslist *ontkennend*. Juist de poging om van uit 1 Cor. het „spreken met andere talen" van den *Pinksterdag* tot klaarheid te brengen, heeft verwarring gesticht, en geleid tot vermenging van veelszins onderscheidene verschijnselen, ja zelfs tot verwerping van het verhaal van Lukas.

Ongetwijfeld is er overeenkomst en verband tusschen „het spreken met *nieuwe* tongen", volgens Mark. 16 : 17, door den scheidenden Zaligmaker beloofd: het „spreken met (vreemde) talen" te Cesaréa, Hand. 10 : 44—46, verg. 11, 15: de gave van de „menigerlei talen". 1 Cor. 12 : 10, van het „eene (vreemde) taal-" en „in (vreemde) talen- spreken", 14 : 4 en 5. In al die plaatsen ontmoeten wij het woord „taal" of „tong" : gloossa. Overal worden die gaven voorgesteld als vruchten van den Heiligen Geest. Doch elk van die gevallen onderscheidt zich ook, in meerdere of mindere mate, van al de andere; hetzij door de woorden des verhaals, of ook door het feit zelf in zijne openbaring en werking. Eene aandachtige lezing is voldoende om dit op te merken.

Wil men uit derzelver overeenkomst of verschil licht ontleenen tot verklaring, dan is het een eerste eisch, dat men vooraf elken tekst en elk geval op zich zelf hebbe onderzocht, en althans op enkele punten tot een vaste slotsom zij gekomen. Ieder zal toch moeten toestemmen, dat van hetgeen zelf nog onduidelijk is, moeilijk gebruik kan gemaakt worden om elders duidelijkheid aan te brengen.

Wellicht bespreken wij later elk dier gevallen Thans moeten we ons bepalen bij *Hand.* 2, en den weg daartoe „open" of „schoon" maken.

Het spreken in (vreemde) talen in de Gemeente te *Corinthe*, is wel het moeilijkste, en na Hand. 2 het belangrijkste. En omdat dit door velen tot uitgangspunt wordt genomen, mogen wij niet nalaten rekenschap te geven, op welke gronden wij juist in dat uitgangspunt eene miskenning zien van de gezonde uitlegkunde, en een hinderpaal voor het recht verstand van het Pinksterwonder.

Ten eerste: Het Pinksterwonder is het oudste, het eerste, om zoo te zeggen: het oorspronkelijke. Toen werd de Heilige Geest uitgestort; toen kwam de beloofde Trooster. Van die Uitstorting is al wat wij te Corinthe en elders zien, de voortzetting, de voortwerking.

Indien iets, dan moet dus wel deze Uitstorting, en derhalve ook „het spreken met andere talen," „gelijk de Geest hun gaf uit te spreken," op zich zelf beschouwd worden, allereerst onze aandacht trekken, en bij haar licht al het verdere gelijksoortige en onderscheidene worden bezien. Zonder nochtans iets gelijk te achten of te maken, dat blijkbaar niet, of niet blijkbaar gelijk is.

Ten Tweede: Er is een groot verschil op te merken.

a. De „vreemde talen", Hand. 2, gingen vergezeld met andere teekenen; o. a., vs. 3, „verdeelde tongen als van vuur", die van hen werden gezien, „en het zat op een iegelijk van hen."

Te Corinthe, en elders, blijkt daarvan niets.

b. Het verschijnsel van den Pinksterdag werd, ook te Jeruzalem, niet herhaald. Daargelaten de vraag, of de Apostelen voortdurend die talen-gave hebben gehad en gebruikt: dat zoo groot opzien en ontroering barend verschijnsel is éénig in de geschiedenis van het Koninkrijk Gods. Te *Corinthe* daarentegen komt het spreken in (vreemde) taal en talen voor als eene bestendige gave.

c. De Apostelen spraken gelijk hun de Geest gaf *„uit* te spreken." Het Grieksche woord, door *„uit*spreken" vertaald, dat bizonder krachtig is, komt in 1 Cor. 12 en 14 niet voor. De Apostelen konden en mochten niet zwijgen. Te Corinthe werd de gave der „talen", of „tongen" ook wel verkeerdelijk gebruikt, en hadden de bezitters zelven leiding noodig.

d. Op den Pinksterdag spraken zij „met andere talen, of tongen" en bepaaldelijk met die van ieder der nationaliteiten, die hen hoorden: „in welke wij geboren zijn" Te Corinthe werden tongen of talen gesproken, die niet nader zijn aangeduid: noch welken klank zij hadden, noch of zij onder eenig ander volk, en welk dan, gesproken werden.

e. Te *Jeruzalem* werden de sprekers door de massa wel verstaan. Te *Corinthe* had zelfs de Gemeente er niets aan, indien de spreker zelf of een ander het niet „uitlegde."

f. Hand. 2 : 4 v.v. spreekt in het oorspronkelijke uitdrukkelijk van „andere", (heterai) talen. In 1 Cor. is eenvoudig melding van „taal" en „talen" spreken. Onze Overzetters hebben dit aangewezen door „vreemde" tusschen haakjes te plaatsen.

Evenmin als men dus recht zou hebben, om uit de *„andere talen"* van Hand. 2 te besluiten, dat ook in Corinthe met *andere* talen of tongen is gesproken: evenmin mag men het spreken in *andere* tongen of talen in Hand. 2 met dat van Corinthe gelijk stellen — tenzij dit uit andere gegevens blijke.

g. Aan hen die op grond van 't ontbreken van het woord „andere" in *Cor* vaststellen, dat aldaar *niet* in *vreemde talen* is gesproken, en die daaruit tegen de „talen" in Hand. 2 redeneeren, moet worden herinnerd: dat volstrekt niet alle uitleggers, ook heden ten dage, met hun gevoelen instemmen. Daar zijn er, die ook het „spreken in talen" te *Corinthe* voor een *spreken* in *vreemde talen* houden. Zij wijzen op het oorspronkelijke woord, 1 Cor. 14 : 5, 26, door „uitleggen" vertaald, dat minstens evenzeer „vertolken" kan aanduiden, en in het N. T. zelf door „overzetten" in een andere taal, is overgezet, en moet worden: zie Joh. 1 : 39, 43; 9 : 7; Hebr. 7 : 2; Hand. 9 : 36. Ook wijzen zij op Cor. 14 : 21, waar de profetie van een spreken Gods door „lieden van *andere* talen, of tongen" en „door *andere* lippen" toegepast wordt op het spreken met talen te Corinthe, hetwelk den ongeloovige ten teeken was. In het oorspronkelijke staat voor „andere" het zelfde woord als in *Hand.* 2 : 4.

h. Laat mij hier nog alleen dit bijvoegen, dat Lukas zelf in geheel zijn boek geen enkel woord schrijft over het „spreken in talen" te *Corinthe.* Ofschoon hij, Cap. 18 en 19, uitvoerig vermeldt den arbeid van Aquila, Paulus en Apollos te Corinthe en dien van Paulus te Efeze, alwaar zoowel het „spreken met (vreemde) talen" als het profeteeren plaats greep, vanwaar hij den 1n brief aan de Gemeente te *Corinthe* schreef, en indien Lukas zelf het Pinkster-wonder bij het licht van het „talen-spreken" te *Corinthe* wilde beschouwd hebben, dan zou hij daarvan op zijn minst toch wel eenige melding maken.

Mogen wij niet verwachten, dat men ons nu wel recht en roeping zal toekennen, om *Hand.* 2 op zich zelf, en bij zijn eigen licht te onderzoeken?

Wij gaan dan nu over tot de bezwaren, die uit de *taal* zelve van het verhaal van Lukas worden ontleend tegen ons gevoelen: dat we bij het gebeurde op den Pinksterdag wel terdege aan een *talen*-wonder hebben te denken.

Wij moeten allereerst over het woord *gloossa*, tong of taal, nader spreken, op zich zelf en in verband met andere. Daarna, over hetgeen o. i. in het geheele beloop des verhaals dringt tot de erkenning der „andere TALEN."

De lezer geve ons daarover oorlof tot een volgenden keer, zoo de Heere wil en wij leven. Wij willen onzerzijds hem met al Gods volk over de gansche aarde gaarne een rijken Pinksterzegen toewenschen. Ga het ons als de biddende schare, die vermeld is Hand. 1 : 13 en 14, en die haar blijvende plaats en beteekenis heeft in de geschiedenis van „het Koningrijk Gods" (1 : 3), tot een voorbeeld voor de Kerk aller eeuwen. Hoe spoedig werd hun smeeken verhoord: „de belofte des Vaders," van Jezus' lippen gehoord, de beloofde „kracht uit de hoogte," „de kracht des Heiligen Geestes", ontvangen, genoten, geopenbaard tot heerlijkheid Gods! Onze God ontfermt Zich op het gebed. Aan de kracht des Geestes hebben ook onze dagen overal dringende behoefte, zoo niet roependen nood. Gods Geest werkt nog, ook onder ons, en Hij zal blijven werken. Werken onder alle vleesch. Geve de Heere ook op het a. s. Pinksterfeest „getuigenis aan het woord zijner genade," en worde meer en meer de rijkdom gezien en ondervonden van de belofte, Jes 44, die eeuw aan eeuw zich vervult: „Ik zal water gieten op de dorstigen, en stroomen op het drooge. Ik zal mijnen Geest op uw zaad gieten, en mijnen zegen op uwe nakomelingen. En zij zullen uitspruiten tusschen in het gras, als de wilgen aan de waterbeken. Deze zal zeggen: Ik ben des HEEREN; en die zal (zich) noemen met den naam van Jakob; en gene zal met zijne hand

schrijven: Ik (ben) des HEEREN, en zich toenoemen met den naam van Israël. Zoo zegt de HEERE, de Koning van Israël, en zijn Verlosser, de HEERE der heirscharen: Ik ben de eerste, en Ik ben de laatste, en behalve Mij is er geen God!"

K. 19 Mei. L. LINDEBOOM.

EEN CHRISTELIJK GYMNASIUM.

Daar de bewijzen van sympathie voor de oprichting van een Christelijk Gymnasium zoo in daad als in woord toenemen en nu pas met een warme betuiging van instemming namens de classis Amsterdam zijn vermeerderd, mag de voorloopige Commissie niet langer het stilzwijgen bewaren. Zij zou anders den schijn op zich laden, zelve minder warm met haar opdracht ingenomen te zijn, en de ontvangen blijken van instemming niet naar eisch te waardeeren. Toch is veeleer het tegendeel het geval, en is de Commissie, ook al liet zij tot dusverre niet veel van zich hooren, niet geheel werkeloos gebleven. Aan het voornemen, om eene vergadering bijeen te roepen en eene Vereeniging voor Voorbereidend Hooger Onderwijs te constitueeren, is wel om verschillende redenen totnogtoe geen gevolg gegeven. Maar de Commissie heeft toch op het plan tot oprichting van een Christelijk Gymnasium de aandacht gevestigd gehouden en verschillende bezwaren die zich daarbij voordoen ernstig overwogen. Enkele van die bezwaren willen wij hier kortelijk aangeven opdat zij in breeder kring overdacht en besproken worden, en de Commissie door die bespreking voorgelicht, later met een te rijper plan voor den dag kunne komen.

Dat het op te richten Gymnasium Christelijk moet zijn en op den grondslag der Geref. beginselen staan moet, voor zoover deze op dit speciale terrein van toepassing zijn, is onder ons eene vrij algemeen gevestigde overtuiging. Maar daarmede is nog in geenen deele beslist, of het *Kerkelijk* moet wezen. Gereformeerd en Kerkelijk zijn twee. Kerkelijk is een Gymnasium eerst, als het door eene Kerk of eene vergadering van Kerken, bijv. een Classis of Synode, opgericht wordt; als de benoeming van leeraren en curatoren door personen in hunne kerkelijke qualiteit geschiedt; als het door eene Kerk in stand gehouden wordt en zelf geheel en al — ook voor wat het onderwijs aangaat — aan het toezicht eener Kerk is onderworpen. Nu zijn er inderdaad onder ons stemmen opgegaan, die dat wenschen. Dezen kunnen er zich op beroepen, dat tot de oprichting van een Christelijk Gymnasium reeds voor jaren door de Synode der Christ. Geref. Kerken werd besloten, en dat alleen de mislukking der toen uitgeschreven leening de uitvoering van dit besluit heeft verhinderd. Onze Synode heeft ook nooit van dit plan afgezien, omdat zij zich tot de oprichting van een Gymnasium onbevoegd rekende. Het recht, zoo meende zij, had zij wel; alleen de macht, het geld ontbrak haar.

Dit is nu eene der redenen geweest, waarom de Commissie nog geene vergadering heeft bijeen geroepen. Immers, werd daar besloten, dat het Gymnasium opgericht zou worden door eene Vrije Vereeniging, dan scheen zij daarmede inbreuk te maken op wat volgens sommigen ligt op den weg en behoort tot het recht der Kerk. Was daarentegen de belegde Vergadering van een tegenovergesteld gevoelen, dan moest men met het geheele plan toch tot de Kerk en tot de Synode komen. In elk geval scheen het dus wenschelijk, om eene Vergadering niet dan na de eerstkomende Synode onzer Kerken te doen plaats hebben. Ja, de Commissie, die hare opdracht slechts van eene Pastoraal-conferentie ontving, kon niets uitrichten, voordat zij of door de Synode — in geval het Gymnasium Kerkelijk moet wezen — was gelegitimeerd, of de Synode zelve, inziende dat de oprichting van een Gymnasium niet behoort tot hare bevoegdheid, van haar plan voor goed afzag.

Nu dunkt den leden der Commissie het laatste verreweg het beste. Verstaat men onder het op te richten Gymnasium niets anders dan eene inrichting, die het litterarisch onderwijs aan de Theol. School overneemt en uitbreidt, en voor de Godgeleerde studie te Kampen voorbereidt, dan is er natuurlijk tegen de oprichting van zulk eene school door de Kerk niet het minste bezwaar. Even goed als eene Kerk een Theol. School mag stichten, waar haar dienaren worden opgeleid, mag zij daaraan eene inrichting verbinden, waar de aanstaande studenten worden voorbereid.

Maar zoo eng kan en mag toch de opvatting van een Gymnasium niet wezen. Er is zeer zeker nog behoefte te over aan »uitbreiding der Theol. School," bepaaldelijk ook wat het litterarisch onderwijs aangaat. Maar die verbetering kan alleen verkregen worden door een volledig ingericht Gymnasium; uitbreiding is hier volstrekt niet voldoende en slechts herstelling van een gebouw, dat in zijne fundamenten niet deugt.

Maar bovendien, bij de oprichting van een Gymnasium moet volstrekt niet alleen, en zelfs niet in de eerste plaats, het oog gevestigd worden op de behoeften van de aanstaande predikanten onzer Kerk; maar moet nog veel meer gerekend worden met de belangen van die steeds toenemende schaar van jongelieden ook uit onze Kerk, die straks als dokter, advokaat enz. zich in de maatschappij wenschen te vestigen. Voor hen is het nog veel noodiger, dan voor onze aanstaande predikanten, die toch nog meest geheel aan de Theol. School worden opgeleid, om hunne studien te kunnen aanvangen op een Gymnasium, dat hun het geloof niet ontneemt; te meer omdat zij straks die studien voor het grootste gedeelte moeten voortzetten en voltooien aan Universiteiten, die met het Christelijk geloof zoo goed als geheel hebben gebroken. En daarbij hebben wij dan wederom niet uitsluitend te letten op zulke jongelingen, die uit onze gemeenten naar die betrekkingen streven, maar evenzeer op hen, die buiten ons zijn en het Christelijk huisgezin reeds vroeg met een ongeloovig Gymnasium en eene aan het Christendom vijandige Universiteit moeten verwisselen.

Indien deze dingen nu alzoo zijn, dan kunnen wij niet volstaan met eene »uitbreiding" van de Theol. School, maar mogen wij met niets minders tevreden zijn, dan met een Gymnasium, dat in het Christelijk geloof wortelend en daardoor ook in methode en gehalte van onderwijs beheerscht, toch tegelijk geheel en al staat op de hoogte en beantwoordt aan de eischen van dezen tijd. Maar dan ligt ook de oprichting van zulk een Gymnasium niet meer op den weg eener Kerk. Het gaat toch veel verder dan de grenzen, binnen welke de Kerk zich haar eigenaardige roeping aangewezen ziet. De Christelijk-historische beginselen verbieden evenzeer dat de Kerk, als dat de Staat de taak van onderwijzer zich aanmatige. De Kerkeraad, (Classis, Synode) is evenmin als de burgerlijke overheid tot het schoolmeesteren gerechtigd. Eene gansche andere vraag is het, of ook niet de Kerk evenals de Staat eenig toezicht moet hebben op de school van lager zoowel als hooger onderwijs. Deze vraag kan gerust bevestigend beantwoord worden, zonder dat daarmede het beginsel valt, dat noch Kerk noch Staat maar alleen eene vrije vereeniging het recht heeft om eene school van lager of hooger onderwijs op te richten.

Wanneer wij nu echter, juist om een compleet en volledig ingericht Gymnasium te verkrijgen, tegen de stichting ervan door eene Kerk opkomen, en dus het kerkelijke voor ons wegvalt als beweegreden om een eigen Gymnasium op te richten, dan komt vanzelf in de tweede plaats de vraag aan de orde, of wij, wat buiten ons reeds op dit terrein is tot stand gebracht, eenvoudig mogen negeeren en handelen alsof het niet bestond. Daarover een volgend maal.

H. BAVINCK.
H. DE COCK.

Kampen, 19 Mei 1885.

EEN ZESTIGJARIG HUWELIJKS-FEEST

had er, 22 April, te Grand Haven plaats.

De bevoorrechten, leden van Rev. Dosker's gemeente, waren Mr. G. Kamhout, oud 85 jaren, geboren 14 Januari 1800 te Tholen, Zeeland, en Cornelia Goedegeburen, oud 77 jaren, geboren 6 Mei, 1808, te St. Annaland, Zeeland (in Nederland.)

Hun werd een »surpise" gegeven door leeraar en sommige leden der Gemeente, welk bezoek niet slechts in gelukwenschen bestond, maar ook in iets degelijkers, 't welk het oude echtpaar goed te stade komt. Een aardig sommetje gelds (18 doll.) en »refreshments", versnaperingen, werden hun bezorgd.

De oude lui waren recht blij en betuigden hun hartelijken dank aan de bezoekers.

(*De Hope*).

VEEL SNEEUW

in 't Oosten van Zwitserland.

De Vesuvius stort uit twee of drie kraters weer lava. Toch schijnt het dat men zich er niet ongerust over maakt.

Hevige aardschokken zijn waargenomen te Ventotena (in Napels), ook in Stiermarken, ook te Malaga nam men dat waar, maar niet zoo hevig.

In de provincie Valencia *(in Spanje)* komen op sommige plaatsen weer gevallen voor van Cholera.

DE VERRADER VAN GORDON.

»Van Khartoem's inmane en van den dood van Gordon heeft men altijd nog niet veel meer dan zeer onvollige berichten. Door de volgelingen van den Mahdi, die de stad hadden ingenomen, werd overal verspreid, dat er bij de inname der stad geene wreedheden of buitensporigheden waren voorgevallen. Nu vinden wij in *Daily News* het bericht van een ooggetuige, die met gevaar van zijn leven ontsnapt was, en die van geheel andere dingen spreekt. Volgens hem werden de grootste gruwelen in de stad aangericht, al degenen, die onder de Engelschen of met de Egyptenaren tegen den profeet gestreden hadden, werden omgebracht en de vrouwen en kinderen werden voor slaven aan den meestbiedende verkocht. Gordon werd gedood, toen hij uit het paleis ging naar het huis van den Oostenrijkschen consul. De overwinnaars hadden gehoopt groote schatten te vinden en in die hoop werden zij zeer teleurgesteld. De verrader Tarig Pacha, een Circassiër, die de poort had opengemaakt, waardoor zij binnengedrongen waren, werd nu opgezocht en hij moest opgeven, waar de schatten verborgen waren. Hij wist het evenwel ook niet, men hield zijne onwetendheid voor geveinsd, en meende, dat hij maar wat zeide, om later, als alles tot rust was, zichzelf van de verborgen schatten meester te maken. Men dreigde hem, maar te vergeefs. De derwischen (priesters) in wier midden hij zich bevond, vielen daarna op hem aan en een van hen sloeg hem tweemaal met het zwaard in den hals, zoodat hem het hoofd voor de voeten rolde. Zoo werd dus de verrader nog op denzelfden dag gedood als Gordon."

(*Prot. N.*)

KOUDE MEIMAANDEN.

April heeft ons mooie dagen bezorgd, maar de maand Mei toont, dat ze niet ontaard is van hare vorige zusteren, zij brengt ons zoo veel koude, dat wij hartelijk de kachels terug verlangen, die te kwader uur zijn opgeruimd.

Reeds dikwijls heeft men verklaringen gezocht voor het verschijnsel, dat het tweede tiental dagen van Mei doorgaans koude dagen zijn. Sommigen brachten het in verband met den zoogenoemden kleinen sterrenregen, die om deze dagen plaats heeft; in de nachten tusschen 11 en 13 Mei zijn er doorgaans vele verschietende sterren; anderen zochten de oorzaak in het afzakken van de ijsbergen uit het Noorden naar de Noordzee, waardoor in deze streken eene groote verkoeling in de atmosfeer ontstond. De geleerden vonden telkens nieuwe theoriën. Dr. *Dove* tracht te bewijzen, dat de koude uit Noord-Amerika tot ons komt; Dr. *Assmann* beweert, dat de oorzaak gezocht moet worden in Scandinavië, en prof. *von Bezold* verkondigt, dat Hongarije ons de koude toezendt. Het moge zijn, zoo het wil, maar koud is het. En het is voor vele jaren reeds zoo geweest. Reeds in zeer oude tijd sprak men van de die strenge heeren: *Sint Mamertus, Sint Pancratius* en *Sint Servatius*, wier gedenkdagen op 11, 12 en 13 Mei vallen. In Zuidelijker streken laat men St. Mamertus weg om St. Bonifacius van den 14n Mei als derde in den bond te noemen. In de Paltz zijn zij bekend als de drie ijsmannen, in Frankrijk noemt men ze de ijsheiligen, in het Saaldal heeten zij de wijndieven, omdat ze den wijnoogst bederven, in midden Duitschland spreekt men van de drie strenge heeren. Zoowel in Engeland als bij ons en in Duitschland wordt over de koude geklaagd, maar tot heden toe schijnt gelukkig de pas gezette boomvrucht niet veel geleden te hebben.

(*Prot. N.*)

INGEZONDEN.

EENE VRAAG.

Hoe moet men oordeelen over eene kerkelijke Huwelijksinzegening, waarbij wel de dankzegging volgens het formulier gebruikt wordt, doch zonder aanroeping van den naam des Heeren wordt aangevangen. Aanleiding tot deze vraag kreeg ik toen ik onlangs zulk een inzegening bijwoonde in één onzer gemeenten in de Provincie Noordbrabant.

Gaarne had ik hier op een antwoord in de Bazuin.

BOLNES. G. KAMSTEEG.

[Wij twijfelen niet of de leeraar die dit alzoo verrichtte zal zich hierover wel eens willen laten hooren en krijgen wij gewenschte opheldering. Gelijk het hier bericht wordt komt het mij zeer vreemd voor — toen ik een jongeling was hoorde ik een boer zeggen: »de leeraar keerde de gemeente den rug toe, maar dat was wat te zeggen." RED.]

NIJMEGEN, 14 Mei 1885.

De gedenkdag der Hemelvaart van onzen Heer en Heiland, de geboortedag onzer gemeente, was recht gezegend voor ons. Kennelijk mochten wij smaken, dat Hij, die, scheidende de handen zegenend over zijne jongeren uitbreidde, met Zijne Geest in ons midden was.

Te 5 uur vergaderden de mannelijke leden in tegenwoordigheid van de Stichtings-commissie, door de Klassis Arnhem benoemd, zijnde Ds. S. A. van der Hoorn, pred., en L. van Andel, ouderling, te Tiel, ten einde een drietal nieuwe leden aan te nemen en den kerkeraad te kiezen, die thans bestaat uit de ouderlingen D. Krijger en R. R. Zijlstra en de diakenen J. A. Eijgenraam en Th. L. de Lange.

Daarna werd te half zes de openbare samenkomst geopend met Ps. 68 : 8.

Eene tamelijk groote schare vulde de zaal.

Na eene inleiding, waarin Ds. v. d. H. wees op het gewicht van de samenkomst in verband met dezen dag en het woord van den scheidenden Heiland: »Gij zult mijne getuigen zijn;" op de kleinheid der gemeente in zulk eene groote stad; op de beteekenis en den aard der gemeente en hare noodzakelijkheid met het oog op haar Gereformeerd karakter, — ging ZWEerw. over tot het lezen van de namen der leden en doopleden.

Na eene enkele opmerking hierbij ging Spr. ons voor in het gebed om eenen zegen over het woord, dat hij nog wenschte te spreken, en voor de bevestiging der nieuwe opzieners en armverzorgers.

Tot grondslag van zijne stichtingsrede nam. hij 1 Tim. 6:13 en 14.

In de toeleiding tot den tekst wees Spr. met het oog op het verband er van o.a. op de banier der jeugdige gemeente, waarin geschreven staat: »heel de Bijbel — 't woord van God" — »onbepaalde gehoorzaamheid aan dat Woord, ook in betrekking tot de tucht, beide over leer en leven" — en »eenheid des geloofs."

Daarna werd de Apostolische zegen op de gemeente gelegd en deze, overeenkomstig het tekstwoord, bevolen — bezworen — hare goede belijdenis te houden:

met het oog op God den Vader, die alle ding levend maakt:

met het oog op den Zoon, haar Hoofd en Koning, die zelf het voorbeeld gegeven en de goede belijdenis onder Pontius Pilatus betuigd heeft.;

met het oog op de heilige roeping in verband met het eigen geestelijk welzijn der gemeente; en

met het oog op de toekomst des Heeren.

Deze vier punten werden achtereenvolgens ontwikkeld.

Bij de behandeling van het 1e punt stak de Spreker de kleine gemeente een hart onder den riem, door haar te wijzen op Hem, Die alle ding levend maakt, zoodat men met Hem geen smaad of schade behoeft te vreezen, en zelfs niet den lichamelijken dood, gelijk den God des levens heel ons leven, en al onze gehoorzaamheid toekomt.

Vervolgens werd de jeugdige gemeente gewezen op het voorbeeld van haar Hoofd, die ondanks alle tegenkanting Zijne belijdenis stand deed en dit ook van *deze* gemeente eischte.

Moeilijk zou vaak de strijd zijn en de bezwaren vaak niet weinige — maar door Hem, haar Heer en Hoofd, was zij tot alle dingen bekwaam. Vóór Zijne Hemelvaart sprak Hij: »Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde.

»Onbevlekt en onberispelijk" — Dat was de eisch en dure roeping der Chr. Geref. Gemeente te Nijmegen. Niet alleen bij gelegenheden als deze, maar overal moest ook elk der leden het toonen, dat hij in heiligheid des levens wilde wandelen. De gemeente moest eene stad op eenen berg zijn, een licht op eenen kandelaar; — van haar moest een goede reuk uitgaan. Dan zou zij tot eenen uitgebreiden zegen zijn.

»Tot op de toekomst des Heeren." — Niet altijd zal de strijd der kerke Gods duren. Reeds nu — in en door al haar strijd moet zij meer en meer gelijkvormig worden aan haren Bruidegom, die haar eenmaal met de schare der gekochten door Zijn bloed als eene reine maagd en bruid Zijnen Vader zal voorstellen, en in Zijne heerlijkheid doen deelen.

Deze keurige rede, waarvan we hier niet dan een gebrekkig overzicht gaven, werd met onverdeelde aandacht door al de aanwezigen, waaronder vooral vele jeugdigen van jaren, aangehoord. Daarna had op de gewone wijze de bevestiging van ouderlingen en diakenen plaats, waarna de gemeente ongeveer half acht uiteenging.

Onze gemeente telt (voor zoover wij weten) 24 leden en 18 doopleden; hierbij nog niet gerekend de kweekelingen der Chr. Normaalschool, de Miliciens en de Weezen van Neerbosch, die tot de Christ. Geref. Kerk behooren.

Om dezen te weten te komen, verzoeken wij vriendelijk en dringend aan alle kerkeraden, ons de attestatiën te willen toezenden van de leden en doopleden, die zich hier of in den omtrek bevinden. Vooral met het oog op de vermeerdering van het *garnizoen* door verplaatsing en de nieuwe lichting — daar ieder weet, hoe moeilijk het eenen *soldaat* gemaakt wordt, voor zijne Chr. Ger. belijdenis uit te komen — zien wij deze opgaven met verlangen te gemoet.

Ten slotte verzoeken wij aan alle gemeenten, hare zwakke zuster in den gebede te gedenken.

Namens den Kerkeraad,
de Scriba,
J. A. EIJGENRAAM.

BERGEN OP ZOOM, Mei 1885.

Jongelingsvereenigingen,

In de vorige weken zal zeker menig ouder- of vriendenhart angstig geklopt hebben bij het vertrek naar deze plaats van eenen geliefden zoon of vriend, die het huiselijk leven met dat in de kazerne moest verwisselen. Ongetwijfeld zal toen wel eene der allerpijnlijkste gedachten geweest zijn, dat de onervarene en argelooze jongeling, te midden van al de strikken en lagen, hem daar gelegd, zoo alleen zou moeten staan, zonder de hoede van het liefdevolle ouderlijke oog, of de behulpzame hand des vriends. Maar hij, die zoo denkt, vergeet onze vereeniging, die hoofdzakelijk ter wille der militairen bestaat en wier leden zich ten doel gesteld hebben, de alhier ingedeelde militairen, met wie zij in kennis

Ver. voor Ger. Schoolonderwijs Adres: D. K. Wielenga --Filippus.--

„FILIPPUS".

Door Gods goedheid neemt ons GEREFORMEERD TRAKTAATGENOOTSCHAP nog steeds in uitgebreidheid toe. Met vrijmoedigheid en blijdschap wijzen wij den belangstellende naar het ter perse zijnde Jaarverslag, waaraan wij voor »de Bazuin" het volgende ontleenen.

»FILIPPUS" heeft thans 707 *leden*, en 171 *corporatie*-afdeelingen, n.l. 85 Kerkeraden, 25 Zondagsschool-vereenigingen, 33 Jongelings-vereenigingen en 28 andere vereenigingen.

Het op 1 April j.l. geëindigde boekjaar sluit met een batig saldo van f 116.065. Dat boekjaar was slechts 11 maanden groot. In dien tijd werden 63.354 boekjes en traktaten gratis en franco verspreid of verzonden, terwijl gekocht werden, of aan de leden voor hunne contributie overgemaakt 86.416, samen 149 duizend en 770 exempl.

Tot die gratis-verspreiding werden wij vooral in staat gesteld door den verkoop van onzen Scheurkalender, waarom wij dien nogmaals ten dringendste aanbevelen.

Behalve in *Vlaamsch België* werden ook elders, buiten ons vaderland, traktaten verspeid, n.l. in onze *Oost-Indiën*, en onder onze Nederlandsche matrozen te *Koppenhagen* (Denemarken) en te *Kroonstad* (Rusland).

In ons land ontvangen ongeveer 250 *spoorweg*- en *post*beambten, gewoonlijk eens per maand, eenige lectuur.

Van »*Filippus*"-traktaten werden op de Internationale Landbouwtentoonstelling in 1884, te Amsterdam, 29.288 exemplaren verspreid.

Verder werden in 't laatste jaar pakjes, meest van 500 exemplaren, gratis ter verspreiding gezonden naar *Leeuwarden, Harlingen, Arum, Wartena, Wolvega* en *Minnertsga* in FRIESLAND; naar *Veenhuizen* en *Emmen* in DRENTE; naar *Kampen, Hengeloo* en *Raalte* in OVERIJSSEL; naar *Varsseveld, Neede, Aalten, Zutfen, Lent, Geldermalsem* en *Tiel* in GELDERLAND; naar *Uitgeest* in NOORD-HOLLAND; naar *Rotterdam, Schoonhoven* en *Vianen* in ZUID-HOLLAND; naar *Tilburg* in NOORD-BRABAND; en naar *Venlo* in LIMBURG.

Ook werd iets verzonden naar de *Tehuizen voor Militairen*, terwijl wij mede in stoombootkajuiten en door aanplakbilletten zoeken te arbeiden.

Daar men geweigerd heeft om van uit onze Bijbeltent op de Wereldtentoonstelling te Antwerpen Bijbels en traktaten te laten verkoopen of verspreiden, trachten wij thans die tent elders te plaatsen.

Moge op alles Gods genadige zegen om Christus' wil rusten! Besproeie daartoe de Heere het zaad des Woords met den vruchtbaarmakenden regen des Heiligen Geestes!

HET BESTUUR.

P.S. De bekende Direkteur van de Bijbeltentent, br. Doyer, is nu door het Br. en Buitenl. Bijbelgenootschap in dienst genomen, en reeds naar Antwerpen vertrokken.

Dat Bijbelgen. schijnt door bemiddeling van den Engelschen Commissaris het recht van verkoop te hebben gekregen, dat aan de Belg. broeders is geweigerd. Zegene de Heere den arbeid van het Bijbelgen. en van br. Doyer!

In dank ONTVANGEN: *Voor den arbeid der Belg. br. op of bij de Tentoonstelling:*

Een coll. in de C. G. Kerk te *Appelscha*, door Ds. Wissink te Kollum, bedr. f 4,65.

Voor *de Bijbeltent op de Tentoonstelling te Antwerpen*, door H. Noordhoff, van de Chr. Jongel.-ver. te *Leens* f 3.50.

Als wij niet binnen eene week tegenbericht ontvangen, zenden wij ook die laatstgenoemde gift naar Antw. voor den nu — zie vorig no. — gewijzigden arbeid.

L. L.

WARFUM, den 14 Mei 1885. Heden maakte onze geachte Hoofdonderwijzer, G W. van Apeldoorn, ons bekend, dat hij voor de roeping als zoodanig naar de gemeente te Spijk, geen vrijmoedigheid heeft kunnen vinden om de zelve op te volgen.

De naam des Heeren zij gedankt.

Namens de Schoolcommissie,
J. DWARSHUIS, Scriba.

KAMPEN. Hemelvaartsdag '85. Hedenavond had alhier in 't Geb. der Ver. v. Chr. Bel. de gewone jaarlijksche Verg. der Stud. Zondagsschoolver. met de begunstigers en alle belangstellenden plaats.

De voorzitter opent na het zingen van Ps. 68 : 9 met gebed, en wijst met enkele woorden ons op het groote voorrecht kinderen te mogen vertellen, dat onze Heere Jezus, ook nadat Hij zijne heerlijkheid is ingegaan, nog in liefde en ontferming op hen wil ter neerzien.

Uit het verslag van den Secretaris bleek, dat er in het afgeloopen jaar drie nieuwe Zondagscholen waren opgericht en de bloeiende Zondagsschool te 's Heerenbroek zich bij onze Ver. had aangesloten, zoodat het getal onzer Zondagsscholen thans 26 bedraagt. Dat de Zondagsschool te Mastenbroek tijdelijk was geschorst, terwijl die te IJselmuiden door de ouders aldaar aan den Predikant weer was overgedragen

De Penningmeester deelde mede, dat vanwege de uitbreiding door den Secretaris geschetst, de kas dit jaar een aanzienlijk te kort zou hebben en hield een krachtige opwekking tot mededeelzaamheid.

Naar aanleiding van beide verslagen, werd eene levendige discussie gevoerd Hoogst behartigenswaardige wenken werden door onderscheidene belangstellenden gegeven en in dank aanvaard.

Met blijdschap werd ook kennis genomen van den Zondagsschoolarbeid buiten onze Vereeniging. Zonder deze echter te willen miskennen, werd algemeen de wensch geuit, dat ook door ons nog meer Zondagsscholen werden opgericht. Twee belangstellenden boden ons dadelijk ieder een nieuw locaal aan. Allen gaven te kennen, dat het tekort ons niet mocht ontmoedigen. Een der begunstigers verdubbelde dadelijk zijne contributie; verscheidene belangstellenden traden als begunstigers toe.

Was er van onze zijde veel reden tot klagen over 't gebrekkige van ons werk, verblijdend was het ons ook te vernemen, dat onze arbeid niet geheel ongezegend was geweest. Prof. van Velzen sloot, na het zingen van Ps. 33 : 11, dit recht genoegelijk samenzijn met dankzegging.

Namens het Bestuur der
Studenten Zondagschoolvereeniging.
P. DE GROOT, Secr.

KOEVORDEN. Donderdag, Hemelvaartsdag, mochten wij hier de daden des Heeren gedenken; wij hadden feest van de kinderen der Zondagsscholen Koevorden, Steenwijksmoer en de Krimp (welke beide laatsten door onzen leeraar Ds. J. W. Drajer tot stand gebracht zijn), waar de kinderen, ruim 145 in getal, bij elkander waren om feest te vieren in ons kerkgebouw. Blijdschap lag op aller aangezicht. Onze leeraar sprak tot hen als kinderen en wekte de ouders, die hier tegenwoordig waren, op, om hunne kinderen aan te sporen om toch de Zondagsscholen bij te wonen, en toonde de nuttigheid hiervan aan voor hunne kinderen bij het klimmen hunner jaren De kinderen werden verblijd door elk een stuk koek en verder op chocolade en broodjes en elk een boekje naar hunne jaren

De werkzaamheden zullen verder voortgezet worden door eenige personen van de Jongelingsvereeniging en in de stad door onzen leeraar. Onze wensch en bede is dat de Heere deze werkzaamheden bekroone met Zijnen zegen; Hij geve ons veel te bidden voor onze lieve jeugd, bijzonder in onze dagen van ijdelheid en veel verleiding.

Onder de feestviering zongen onze kleinen eenige zerzen uit Ps. 95 en 119 en andere liederen, zoo dat zij verblijd des avonds om zes uur huiswaarts keerden met de ouders die hen vergezelden. Daarbij mochten wij dien dag de plaatsen in ons kerkgebouw bij vernieuwing verhuren en dit bekroonde de Heere ook met Zijn zegen zoo, dat er geen plaatsen genoeg waren en er nog plaats moest gemaakt worden.

Wij hebben dus stof tot dankbaarheid. maar tevens behoefte dat wij in dat uitwendige niet mogten blijven berusten, maar dat die Pinkstergeest moge worden uitgestort, waar wij over eenige dagen gedachtenis van wenschen te vieren.

Namens den Kerkeraad,
J. L. COELINGH, Ouderl.

SCHEEMDA, 14 Mei '85. Heden avond mocht de Chr. Jongl. Vereen., onder het motto: „De Jonge David", het voorrecht genieten haar 6jarig bestaan feestelijk te herdenken. De eerste vergadering nam een aanvang om 5 uur, welke door onzen geachten leeraar, Ds. W. Pera geopend werd, die een woord tot inleiding sprak. Daarna trad als feestredenaar voor ons op Ds. Bruin van Niewolda, welke onder alle aandacht uit 1 Samuël 17 : 37, eene belangrijke en tevens boeiende feestrede uitsprak, die door eene talrijke schare werd aangehoord, terwijl daarna de eerste vergadering met dankzegging werd gesloten. Na een half uur pauze kwamen leden, begunstigers, afgevaardigden en vrienden weder zamen in het lokaal der Vereen., welke vergadering weder door onzen leeraar werd geopend; terwijl daarna de verslagen werden uitgebracht door den Pres., Secr. en Penn. Vervolgens traden onderscheidene afgevaardigden van andere vereenigingen op; en menige voordracht en samenspraak werd er gehouden Een en ander werd afgewisseld door Psalmgezang en het aanhelfen van eenige liederen; zoodat onverwachts het uur van scheiden aanbrak en de vergadering met Psalm en dankzegging werd gesloten, en een ieder in genoegelijke stemming huiswaarts keerde. Dat het gesprokene voor allen ten zegen moge verstrekken en de Vereen. den zegen des Heeren ruimschoots ondervinde, zij onze wensch en bede.

Een Feestgenoot.

komen, tot vrienden te zijn, ja hun zooveel mogelijk een tehuis te bezorgen.

Waarom hebt ge ons dan niet ééns geschreven, Jong. Ver., uit wier midden één of meer leden, die tot de Chr. Ger. Kerk behooren, naar deze plaats zijn vertrokken, en ge wist bij welk bataillon en compagnie zij ingedeeld zijn, dan zouden wij met hen kennis hebben kunnen maken, en hen in goeden kring brengen. Of verwacht ge dat ze dezen uit eigen beweging zullen opzoeken? Tot antwoord hierop diene: Het is eene uitgemaakte zaak dat in de kazerne te dezer plaatse menig lid of dooplid der Chr. Ger. Kerk is, dat wij nooit op de vereeniging, ja zelfs nimmer in de Kerk zien. Zoo iets zou kunnen voorkomen, althans zoodanigen bleven niet onbekend, indien wij met hunne aanwezigheid alhier op de eene of andere wijze waren bekend gemaakt. Wij zouden zulke nalatigen gaarne opzoeken, en op hunnen plicht wijzen, indien wij ze kenden.

Ge meent zeker dat uw schrijven overbodig is, daar toch de Kerkeraden der vertrekkende miliciens hunne namen wel aan den Kerkeraad dezer gemeente zullen opgeven, en wij alzoo langs dit kanaal ook hunne namen kunnen te weten komen.

Let wel:

Aangezien zulks *niet* geschiedde heeft de Kerkeraad alhier reeds meer dan eens eene advertentie in dit blad geplaatst, waarin zij beleefdelijk verzocht, dat de Kerkeraden de namen hunner leden of doopleden zouden opgeven, die hier in garnizoen kwamen.

En wat is daarvan het resultaat geweest? Ook toen nog heeft zij slib gevangen, o neen, ik vergis mij, een gaf aan deze roepstem gehoor; zegge één.

Wees nu zoo goed, Jong. Ver., en het op uwen weg ligt met ons te correspondeeren, schrijf ons eens, dan kan ook de Kerkeraad hunne namen te weten komen. Nog zal het wel zoo goed zijn, dat ge niet alleen de namen der leden uwer vereeniging, maar tevens die van alle miliciens opgaaft, welke naar deze plaats zijn vertrokken.

Nog slechts twee recruten, die tot de Chr. Ger. Kerk behooren, kennen wij, één uit 's Gravemoer en één uit Pernis, waarvan de Jong. Ver. ons uit eigen beweging met hunne aanwezigheid in kennis heeft gesteld.

In de hoop niet dezelfde ervaring als de Kerkeraad te zullen opdoen, blijf ik

Uw. Dw. Dienaar,
A. LANGEJAN Az.
Secretaris der Chr. Ger. Jong. Ver. te Bergen op Zoom.

BOEKAANKONDIGING.

CHARLES GEORGE GORDON. *Beknopte schets van een ongeëvenaard Heldenleven, door C. S. Adama van Scheltema. Nijmegen, P. J. Milborn.*

Dit boek, onlangs verschenen, beleefde weinige dagen daarna reeds een 2en druk. 't Bevat vele wetenswaardige bizonderheden, ook betreffende de plaatsen, waar Gordon heeft gearbeid. Uit zijn leven en zijne brieven blijkt duidelijk, dat Gordon een man van groote beteekenis is geweest, met een helder inzicht en zeldzamen moed, een held, en, wat zoowel de verklaring als de kroon en wortel van zoo veel uitnemendheid is: een Christen-held, een man des geloofs.

Gordon sneuvelde in dienst van zijn land, dat hem niet naar eisch heeft behandeld. Wij betreuren dat, evenzeer als dat hij voor zulk een weinig edele zaak zijn leven moest opofferen. Doch hij was zijn land en »zijn Soedan" getrouw, en heeft tot het laatste toe zich zijnen Heiland niet geschaamd.

Dat Gordon niet in alles dacht en sprak als een goed Gereformeerd man, behoeft niemand, die met eenig oordeel des onderscheids lezen kan, te weerhouden met dit leerrijk boek kennis te maken, en het anderen aan te bevelen.

Ook den vertaler een woord van dank. De uitvoering geeft den uitgever een gunstig getuigenis.

L. L.

De Uniform van de Vrije Evangelische Gemeente en het Baptisme, gedragen over eene verzameling van moderne denkbeelden en uit het verband geraakte bijbelteksten. Rede gehouden door Ds. H. van Hoogen, Predikant bij de Christ. Geref. Gemeente te Wildervank, op Woensdag den 28 Januari 1885. Wildervank, H. K. van Halteren.

Een voortreffelijke methode heeft Ds. van Hoogen hier gevolgd. Eerst geeft hij op wat aanleiding gegeven heeft tot zijn optreden over deze zaken in een zaal en behandelt daarna de navolgende stellingen:

1) De Uniform van genoemden partij *»heeft een vroom aanzien, maar is enkel bedrog.*

2) De tweede stelling zegt *dat zij groote vertooning maakt; maar dat die de armoede niet kan dekken.*

3) De derde stelling zegt, *dat zij hen wel eenigzins tooit in het kleed der Hervorming; maar met vijandelijke bedoelingen.*

4) Zegt *dat zij is eene nabootsing van het model der Schrift; maar door hare uitspraken wordt veroordeeld.*

5) Zegt *dat zij wel iets aantrekkelijks heeft, maar als gevaarlijk moet worden vermeden.*

Wij raden de kennismaking met deze brochure ten sterkste aan.

Een nabootsing van de kunst van het leger des heils of de Brighton-meeting schijnt ons dit alles toe. Wij roepen onze gemeenten daartegen over toe: Blijft gij in hetgeen gij geleerd hebt en waarvan u verzekering gedaan is, wetende hoe gij er aangekomen zijt en vanwaar, n.l. door de Hervormers die voor 3 eeuwen de leer van Jezus en de Apostelen weer in 't licht hebben gesteld.

RED.

CORRESPONDENTIE.

Wij zijn genoodzaakt de giften voor de Emer.-kas en onderscheidene stukken te verdagen tot een volgend No.

RED.

ADVERTENTIEN.

1845. 1885.

Op den **24 Mei** hopen onze geliefde ouders

GERRIT HENDRIKS MAAT
en
SEIKE ROELFS VAN BRUGGEN

hunne 40-jarige Echtvereeniging te herdenken.

Hunne dankbare Dochter en Behuwdzoon.

Thesinge, Mei 1885.

Den 21sten Mei 1885

mochten wij, door 's Heeren goedheid, gedenken de

Veertig-jarige Echtvereeniging

onzer beminde Ouders:

CARL VON MEIJENFELDT
en
PETRONELLA WILHELMINA VON MEIJENFELDT, Diederich.

E. D. VON MEIJENFELDT.
A. E. VON MEIJENFELDT— VAN LEUSDEN.
J. VAN DER TAS.
C. M. VAN DER TAS— VON MEIJENFELDT.
C. F. VON MEIJENFELDT.
M. VON MEIJENFELDT— DE HAAS.
J. A. VON MEIJENFELDT.
H. D. VON MEIJENFELDT.
F. H. VON MEIJENFELDT.
E. VON MEIJENFELDT— DE KOE.

Amsterdam, Mei 1885.

25-jarige Echtvereeniging
van
H. J. Weeber
en
G. E. Zijlstra.

Gode de dank en de eere.

Namens hun Kinderen,
J. WEEBER.

Bergum, 24 Mei 1885.

Ps. 103 : 1.

Zoo de Heere wil en wij leven herdenken wij den 24 Mei onze

25-jarige Echtvereeniging.

CORNELES WEBER.
ANNETTE FREDERRIKA STEINWEG.

Uithuizen, 22 Mei 1885.

Getrouwd:
JAN VELTMAN,
van Dragten
en
ANNA HENDRIKA DE GEUS,
die hunnen dank betuigen voor de vele hartelijke bewijzen van deelneming en liefde.
Leiden, 13 Mei 1885.

Getrouwd:
H. VAN DALEN,
Wedn. van J. W. BEEUWKES
en
H. M. GODÉE,
Wed. van FREDERIK RENGERS,
die tevens hunnen dank betuigen voor de ontvangen belangstelling.
Assen, 14 Mei 1885.

Getrouwd:
H. BULENS
en
W. SIPKES.
Winterswijk, 21 Mei '85.

Mijne geliefde Echtgenoote ATJE DE JONG beviel heden van een welgeschapen Zoon.
J. R. DIJKSTRA, V. D. M.
Oud Loosdrecht, 15 Mei '85.

SUAWOUDE, 10 Mei 1885.

Heden overleed na langdurige sukkeling onze geliefde Broeder en Behuwdbroeder, Weduwn. van WIETSKE KLAZES LANGHOUT en oud-Diaken der gemeente, naar wij hopen in de hoop des eeuwigen levens

Jan Klazes Meindertsma,

nalatende 2 Dochtertjes.

Uit naam der familie en als voogd over de beide kinderen.
P. K. MEINDERTSMA.

Heden morgen overleed mijn innig geliefde Echtgenoot

PIETER MIEDEMA,

in den leeftijd van ruim 64 jaar. Ieder die hem gekend heeft, zal beseffen wat ik in hem verlies.

De zalige gedachte dat hij thans juicht voor den troon der genade lenigt mijne smart.

DJOKE POSTHUMUS.
BOER bij Franeker,
10 Mei 1885.

NB. *Door omstandigheden eerst heden geplaatst.*

Heden overleed tot diepe droefheid van mij en hare moeder, mijne innig geliefde en beminde

MAATJE HÖRCHNER,

met wie ik mij weldra in het huwelijk zou begeven. God nam haar voor dien tijd weg. Hij, die geen rekenschap van Zijne daden geeft, geve ons te zwijgen. Dit is onze troost, dat wij weten, dat zij de eeuwige rust is ingegaan en daar jubelt bij Jezus, haren Hemelschen Bruidegom.

H. OVERSTEEG.
Amsterdam, 11 Mei 1885.

Heden ontsliep zacht en kalm na eene ongesteldheid van eenige weken, doch zeer onverwachts, mijne geliefde echtgenoote en der kinderen zorgdragende moeder ANNA MARGARETHA HUISMAN, in den ouderdom van 47 jaren, mij nalatende 6 kinderen, terwijl 4 haar in de eeuwigheid zijn voorgegaan. Zwaar treft mij, mijne kinderen, hare bejaarde ouders, broeders en zusters deze slag, doch wij wenschen te berusten in den wil van Hem, Wiens doen enkel liefde en wijsheid is.

G. H. VRUGT.
Weiwerd, 14 Mei '85.

Heden overleed, na een langdurig sukkelen, mijn geliefde Echtgenoot en der kinderen zorgdragenden Vader

Jan van Haeringen,

den ouderdom van 62 jaren bereikt hebbende. Allen, die den overledene van nabij gekend hebben, zullen het wel kunnen plaatsen, dat we treuren over zijn verlies; toch wenschen wij Gode te zwijgen.

Zeer strekt het ons en heel de familie en ja ook zoo velen in de gemeente tot vreugde, dat hij in de laatste dagen met een onuitbluschbaar verlangen den dood inwachtte, vast vertrouwende, dat zijn einde vrede was.

De Wed. J. VAN HAERINGEN— DONKER.
DEDEMSVAART, 16 Mei 1885.

Het behaagde heden den Vrijmachtigen God uit ons midden weg te nemen mijnen geliefden echtgenoot en der kinderen zorgdragenden vader, **P. LOS**, in den ouderdom van 43 jaar.

Smartelijk is ons het verlies, doch wij hopen Gode te zwijgen, die hem uit zijn lijden tot Zich heeft genomen.

Mede namens mijne kinderen,
G. LOS, GEB. NOORDZIJ.
Katendrecht, 16-5 85.

Na een lijden van ruim 3 maanden overleed heden in den ouderdom van 43 jaar **P. LOS**.

Met veel toewijding heeft hij gedurende 8 jaren als diaken de gemeente gediend.

Betreuren wij eensdeels zijn verlies, anderdeels misgunnen wij hem de ruste niet, die bereid is voor degenen, die op Hem betrouwen.

De Heere zij gezegend met de weduwe en haar 5 kinderen.

Namens den Kerkeraad,
A. P. LUHRMAN, Scr.
Katendrecht, 16-5 85.

Heden trof onze gemeente een gevoelig verlies, daar de Heere onzen medebroeder onderling

JURJEN J. HUINER

zeer onverwachts in den ouderdom van bijna 67 jaren tot Zich nam. Zaterdag 10 uur ging hij gezond te bed en .... toen de Sabbath aanbrak, was hij reeds de eeuwige rust ingegaan. Hoe treffend!

Treuren gade en kroost om 't gemis van een dierbaren man en vader ook de gemeente treurt. Meer dan 30 jaren diende hij als een getrouw Opziener de gemeente, wier belangen hij hoog op het hart droeg. Door zeer velen werd hij geëerd en bemind om zijne blanke oprechtheid en innige godsvrucht. Rijk in de bevinding van genade was hij menig kind van God tot besturing en troost. In nauwe gemeenschap met God levende, sprak hij menigmaal, vooral in den laatsten tijd, van zijn innig verlangen naar het Vaderhuis! De dood was het middel om dat verlangen vervuld te zien.

Dat de dooden, die in den Heere sterven zalig zijn, strekke der diepbedroefde Weduwe, Kinderen en allen, die hem liefhadden tot troost!

De Kerkeraad der
Chr. Ger. Gem. voorn.,
E. HARKEMA, Praes.
G. KLOOSTERHUIS, Scriba
Winschoten, 17 Mei 1885.

Heden behaagde het den Heere mijne hartelijk geliefde Echtgenoote GERRITJE DEKKERS, na eene slepende ongesteldheid van ruim acht weken, in den ouderdom van 66 jaar en ruim vijf maanden, tot Zich te nemen, en haar door den dood aan mij, mijne kinderen en hare dierbare betrekkingen te ontrukken. Van haar jeugd af vreesde zij den Heere, daarom was haar leven Christus en haar sterven gewin, zoodat zij zacht en kalm ons de troost des eeuwigen levens nalaat, hetgeen onze rouw en smart lenigt.

A. HUIJGEN, Ouderling.
H. DEKKERS.
Bunschoten, 18 Mei 1885.

NB. *Bijzondere en algemeene kennisgeving.*

Voor de blijken van belangstelling, bij ons huwelijk ondervonden, betuigen wij door dezen onzen oprechten dank.

H. BULENS.
W. BULENS — SIPKES.

In een positief Christelijk gezin, bestaande uit een Heer en zijne dochter, te Nijmegen, wordt gevraagd eene

Juffrouw

als **HUISHOUDSTER**. Brieven franco onder motto *Huishoudster* bij J. CRANENDONCK, Boekhandelaar te Nijmegen.

Tegen Augustus wordt in een klein gezin verlangd, eene flinke

Dienstbode,

die goed kan werken en koken.
Salaris **f 100.—**
Brieven franco letter **A**, aan J. A. VERKOUTEREN te Bergen-op-Zoom.

MAGAZIJN VAN

Engelsche- en Fransche Stoffen,

voor **HEERENKLEEDING**, welke onder leiding van een bekwaam *Coupeur* naar Maat geleverd worden.

Costumes, Demi-saisons, Jongeheeren- en Kinderpakjes in de Nieuwste Modellen.

Groote sorteering, **Dassen, Boorden, Manchetten, Fronts, Overhemden, Bretels, Reisdekens, Handschoenen** enz.

L. DE VRIES Hz.
GRONINGEN, BIJ DE A-KERK H 134.

UIT DE HAND TE KOOP.

Een **net**
Burger- en Winkelhuis

(**Kruidenierswaren** en **Manufacturen** ruim 20 jaar er in uitgeoefend), hetwelk een goed bestaan oplevert, uitnemend geschikt voor jongelui die een zaak wenschen te beginnen. Er kan een gedeelte van de koopsom op blijven.

Te bevragen bij R. B. LOOIJENGA, Oudl. bij de Chr. Ger. Gem. te *Heerenveen*.

OWEN PAKKET.

1. **Gods gewone handelingen met zondige landen en kerken.** Door J. OWEN. 124 bladz. 50 ct.
2. **Tegengift tegen het vroeger en hedendaagsch Remonstrantisme.** 117 blad. 60 ct.
3. **Herinneringen aan Bethanie.** Door MACDUFF. 256 blz. 90 ct.
4. **Eén en toch twee, of twee maar eenlang één?** 15 ct.
5. **De verhouding tusschen de Christ. Geref. Kerk en het Ned. Herv. Kerkgenootschap.** 86 bladz. 50 ct.

Deze 5 boeken, ter waarde van f 2.65, worden thans aangeboden voor de bagatel van *een gulden*, franco thuis, na ontvangst van postwissel, waarop: *Owen Pakket*, door ZALSMAN te Kampen.

P.S. Op den koop toe ontvangt men een plaatje, voorstellende *de Helden der Reformatie.*

Bij den boekh. F. P. D'HUY te *Middelburg* is verschenen en alom verkrijgbaar:

BRIEFWISSELING
tusschen
Noctua Aurita, in de Woestijn,
en
Philomela, in des Konings dal.
Uitgegeven door
WILLIAM HUNTINGTON S. S.
Prijs f 1,30.

Na toezending van het bedrag wordt het franco toegezonden.

Bij den boekh. F. P. D'HUY te *Middelburg* is uitgegeven en wordt na ontvangst van het bedrag franco toegezonden:

De wettige Kerkorde van 1618—1619.

RAPPORT, uitgebracht aan de Classikale Verg. van Middelburg,
DOOR
N. A. DE GAAY FORTMAN.
Prijs f 0,35.

Vraagboeken van Hellenbroek.

Dubbel met teksten à 15 Cts.
Enkel zonder teksten 7½ Ct.

Kort begrip,

met aanbev. van Ds. W. DIEMER.
Met teksten 8 Cts.
Zonder teksten 5 Cts.
Uitg. **J. D. H. HARNACK** te *Sommelsdijk.*

S. BOLMAN Jz., Leeuwarden,

bericht bij deze, dat hij thans is gevestigd **OP DE KELDERS L 171.**

Bij hem zijn te bekomen alle ARTIKELEN in **Goud. Zilver** en **Juweelen**; voorts HORLOGIËN, PENDULES, REGULATEURS en KLOKKEN.

Uitgebreide keuze. — Lage, doch vaste prijzen. — Geen korting. — Ruiling en Reparatie.

INKOOP van GOUD en ZILVER tegen de hoogste prijzen.

Onder beleefde aanbeveling,
S. BOLMAN Jz.

WEKELIJKSCHE MAILDIENST
van AMSTERDAM en ROTTERDAM
NAAR AMERIKA.

IEDEREN ZATERDAG vertrekt van ROTTERDAM of AMSTERDAM een dezer prachtig ingerichte

KON. NED. POST-STOOMSCHEPEN NAAR NEW-YORK.

LAGE PASSAGEPRIJZEN,
zoowel voor KAJUIT als voor TUSSCHENDEK.

Doorloopende Billetten worden afgegeven naar **CURAÇAO** en naar **alle Plaatsen in Amerika**. Alle inlichtingen worden geheel **kosteloos** verstrekt door de **Directie** der **Nederlandsch-Amerikaansche Stoomvaart-Maatschappij** te **Rotterdam** of hare Agenten.

J. H. HAGEMANN te Barsingerhorn.

Stoomdruk van Laurens van Hulst te Kampen.